

Salinky

**Vášeň
pro parní stroje**

Jan Tomek

FILMOVÉ LÉTO NA STŘÍBRŇÁKU

3BOBULE		7.7. 21:15
HAVEL		14.7. 20:30
IBIZA		21.7. 20:30
SMEČKA		28.7. 20:30
ŠTĚSTÍ JE KRÁSNÁ VĚC		4.8. 20:30
ŽENSKÁ POMSTA		11.8. 20:30
SKLENĚNÝ POKOJ		18.8. 20:30
ŠPUNTI NA VODĚ		25.8. 20:30

Více informací na www.nastribrnaku.cz

str →
↔ ibr
ňák ←

Editorial

Hradec a jeho koloběžky

HYNEK ŠNAJDAR / šéfredaktor

Chuť se zabavit dala vzniknout prvním prototypům koloběžek už před více než sto lety. Hlavně pro kluky byly nezbytnou výbavou pro trávení volného času. Toto oblíbené přibližovadlo vydrželo až do dnešních dnů. Jen se zmodernizovalo, je napájeno elektrinou a z elektrokoloběžek se stal trend i mezi dospělými, kteří se na nich prohánějí v ulicích města. Také v Hradci Králové byly zřízeny desítky stanovišť, kde se dají vypůjčit. Bohužel, jak se záhy ukázalo, jsou s tím spojené rozmanité problémy. Někteří koloběžkáři jsou totiž neukáznění, koloběžku nezaparkují na určeném stanovišti a jen tak ji prostě odloží, kde je napadne. Přestože je elektrostroj určen pro jednoho pasažéra, není žádnou výjimkou, že se na jedné prohánějí i dva najednou. A to nejsou jediné problémy. Reportáž o koloběžkách v Hradci přinášíme společně s dalšími zajímavými rozhovory v srpnových Salonkách. Přejeme vám hezké letní čtení. ■

OBSAH

JAN TOMEK / str. 4 ▷ 7

KOLOBĚŽKY

str. 8 ▷ 11

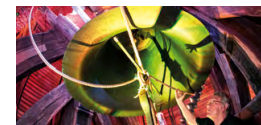
BŘETISLAV KVAPIL

str. 22 ▷ 23

HRADEČÁCI O TORNÁDU

str. 12 ▷ 19

DAVID KAFKA

str. 24 ▷ 27

Vydavatel: TN Média s. r. o., Branická 213/53, 147 00 Praha 4, IČO: 28847229, MK ČR E 23744, Sídlo redakce: areál letiště, Piletická 542, 503 41 Hradec Králové, www.salonkyhk.cz, Redakce: Hynek Šnajdar, tel.: 734 457 697, hynek@salonkyhk.cz, David Záruba, tel.: 777 466 138, david@salonkyhk.cz, Tereza Karanská, tereza@salonkyhk.cz, Obchod, inzerce: Monika Klikarová, e-mail: monika@tn-media.cz, tel.: 733 353 695, Grafika: Michal Kriegler, Jazyková korektura: Hedvíka Landová, Distribuce: vybraná distribuční místa, Tisk: Tiskárna PRATR a. s., Náchodská 524, Trutnov, Sazba: TN Média s. r. o., Číslo ISSN: ISSN 2694-7757, Četnost: měsíčník, Počet výtisků: 10 000, Regionální mutace: Královéhradecko, Titulní strana: Ondřej Littera.

INZERCE

Salonky

MAGAZÍN
VE KTERÉM MŮŽETE INZEROVAT
PR ČLÁNKY | INZERCE

Monika Klikarová

e-mail: monika@tn-media.cz
tel.: 733 353 695

Hradecký „Hrobník“
David Dvořák

Můj život se odvíjí od parních strojů

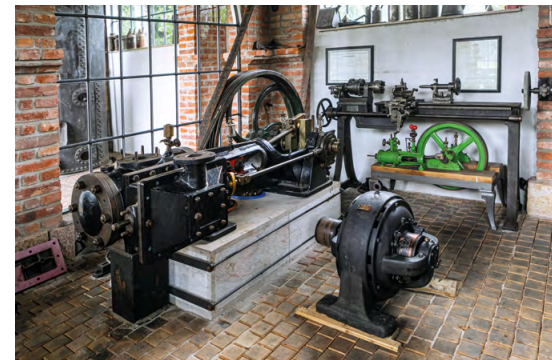
BY NEJBLÍŽŠÍ OPTIKA U NÁDRAŽÍ
HYNEK ŠNAJDAR,
FOTO: ONDŘEJ LITTERA

My máme parní stroj, úžasné síly zdroj, a že náš je nja ta tá, spustíme parní stroj, úžasné síly zdroj, pro každého nja ta tá, každý nám závidí jé, o jé, kdo stroj uvidí..., to je fragment textu písně Parní stroj Františka Ringo Čecha zpívané před lety Viktorem Sodomou. Je pravdou, že je parní stroj úžasné síly zdroj? „Od 19. století, které se nazývá stoletím páry, se stavěly továrny jenom tam, kde byl vodní zdroj. A k tomu se hojně začaly využívat parní stroje plné síly, takže písnička je pravdivá,“ řekl pro magazín Salonky na přivítanou v hradeckých Malšovicích nadšený sběratel těchto strojů a jejich modelů Jan Tomek.

Bydlí v místě, které rozhodně nelze přehlédnout. Před jeho domem totiž stojí obrovský parní stroj vyrobený roku 1878 firmou Breitfeld Daněk a vážící 10,5 tuny, který Tomek získal z cukrovaru Syrovátka, kde sloužil do roku 2002. Tento železný kolos je dokonalým symbolem sběratelovy životní vášně. To už obcházíme dům, jemuž na zahradě vévodí industriální pavilon. Dříve, než do něj vkročíme, vrací se Tomek do začátku svého sběratelství v roce 2002. U jeho zrodu stála manželka, která mu k narozeninám nadělila, jak říká sběratel, hračku v podobě modelu parního stroje.

„Jeden model jsem měl již od mládí, ale moc jsem mu nevěnoval pozornost. V průběhu dalších tří týdnů od zmíněného ženina daru jsem náhodou sehnal v bazaru ještě třetí parní stroj a už to jelo. V té době se mi ve sběratelství strojů hodně dařilo. Kdybych se ale tomu věnoval už před rokem 1989, kdy bylo ještě všude hodně velkých parních strojů, které se pak likvidovaly, byla by moje sbírka mnohem větší. V současné době musím mít štěstí, abych něco sehnal.“

Před lety dostal tip na parní lokomobilu, což je stroj, který tahali koně na pole, a tam nahrazoval motor pohánějící mlátičku. „Za vlastníkem jsem jezdil asi čtrnáct roků až do jeho smrti. Teprve potom se mi stroj podařilo koupit. Když jsem ho později přivezl před dům, splnilo se mi jedno obrovské přání – mít velký parní stroj. Potom jsem ho složil a vyvstala otázka, kam s ním,“ vzpomíná. Proto začal před pěti lety na zahradě vlastními silami stavět z pálených cihel industriální pavilon doplněný tabulkovými továrními okny. Loni v listopadu dokončil přístavbu podepřenou čtyř-

mi litinovými sloupy získanými z bývalé hradecké koželužny. Tam umístil rozměrný tříapůltový kotel, který v dávných dobách sloužil na výrobu páry pro parní stroj. Návštěvník, který do tohoto prostoru zavítá, uvidí prostě dílnu jako z konce 19. století. V jejích útrobách jsou umístěny sběratelovy velké poklady, z nichž každý má svůj nezaměnitelný a originální příběh.

INZERCE

OPTIKA SOVA

NEJBLIŽŠÍ OPTIKA U NÁDRAŽÍ

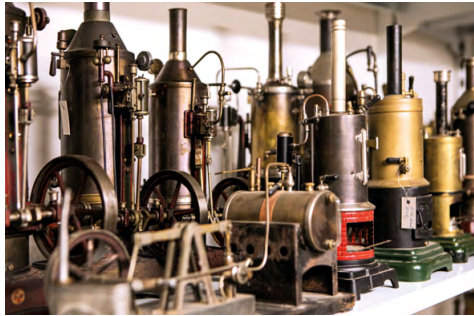

- ◆ měření zraku optometristou
- ◆ zhotovení brýlí do 1 hodiny
- ◆ oprava brýlí
- ◆ odborná pomoc při výběru brýlí
- ◆ prodej optických pomůcek
- ◆ aplikace kontaktních čoček

www.optikasova.cz

S. K. Neumanna 901/27
500 02 Hradec Králové
Tel.: 734 244 698
info@optikasova.cz

Otevírací doba:
po-pá 8-18 hodin
sobota 9-12 hodin

Tomkovou chloubou jsou nepochybně zmíněné lokomobily. Dále je u stropu umístěn stroj věžních hodin z roku 1909. Tomek nelení, hned ho natahuje a předvádí, jak funguje. Pavilon se náhle krásně rozezní tlukotem kladívek na kovové cylindry. V rohu místnosti jsou dvě vrtule letadla Blériot, které si pan domácí obkreslil podle originálu a sám vyrobil. V pavilonu nechybí ani motor Walter z roku 1937 nebo stojatý stabilní motor Vltavan z roku 1902. Nepochybným unikátem této pestré sbírky je ale transmise, která slouží k pohonu stroje. Je funkční a není potřeba sběratele nijak zvlášť přemlouvat, aby ji spustil a ukázal, jak skvěle pracuje. Zatím pohání pouze brusku, ale brzy se prý přidá i soustruh.

To už ale procházíme technicky perfektně vybavenou dílnou, kde sběratel tráví spoustu času. „V díl-

ně jsem každý den do dvou do noci,“ upozorňuje s tím, že je šikovný a vše si dokáže vyrobit i opravit sám. „Po každém člověku by mělo na světě něco zůstat, po mně to budou modely dvou parních oraček, které jsem vyrobil podle osmnácti zakoupených anglických výkresů.“

Oračky byly obrovské stroje vyráběné od roku 1870 v Anglii, které se tehdy staly převratným vynálezem pro zemědělství. „Například parní oračka Libuše anglické firmy Fowler, která ve druhé polovině 19. století umožnila strojní lanovou orbu, se stala na dlouhá desetiletí neefektivnějším způsobem orby,“ přiblížil Tomek, jehož nevedší sbírka mimo jiné obsahuje čtyři velké parní stroje, které jsou jeho pýchou, a na 145 modelů – hraček v suterénu domu, kam nás s jiskrou v oku kvapem zavádí, aby se s ní pochlubil.

„Tady to je moje skutečné hnízdo modelů parních strojů, kde se mezi svými noblesními hračkami cítím moc dobře,“ směje se sběratel a představuje model parního stroje, který byl iniciačním v vzniku jeho sbírky. Potom už ukazuje na jednotlivé vystavené modely včetně toho nejmenšího a skutečně miniaturního a přibližuje nejen jejich historii, ale také příběh, který s sebou nesou. Je to neuvěřitelná podívaná a je zřejmé, že pro Jana Tomka je sběratelství parních strojů obrovskou vášní, které naprosto propadl. „Můj život se od toho odvíjí a podřizují tomu úplně všechno,“ potvrdil.

Za nejvzácnější ve své sbírce považuje hradecský sběratel nejen ten nejstarší stroj před domem z roku 1870, ale také tři velké parní stroje vyrobené kolem roku 1900. „Ty jsou opravdu nejvzácnější, protože vyjadřují um lidských rukou našich předků,“ vysvětlil. A co by ještě chtěl mít ve své sbírce a po čem touží? „Mám sen získat dva velké parní stroje, ale nedaří se mi je sehnat. Sice majitele už dlouhou dobu přemlouvám, aby mně je prodali, ale zatím bez žádoucího výsledku. Věřím ale, že se mi můj sen nakonec splní,“ tváří se odhodlaně.

Jeho sbírka není žádnou uzavřenou ulitou, ale je otevřená veřejnosti. „Kdo jde kolem, může se zastavit, rád ho svým královstvím provedu. Také by mě samozřejmě potěšily tipy na parní stroje, které by rozšířily mou sbírku,“ poznamenal sběratel, který má ještě dva velké koníčky. „Tím prvním je jachting, v roce 2002 jsem za čtyřicet dní přeplul Atlantický oceán. Od patnácti let mě celým životem provází také judo, jsem mistrem republiky,“ dodal Jan Tomek, kterého v jeho sběratelském úsilí plně podporují manželka i celá rodina. ■

SALONEK

Hynek Šnajdar

Za architekturou a vínem

Kam na letní dovolenou? To byla otázka, kterou jsme si kladli už začátkem jara letošního roku. Stejně jako loni i letos jsme se rozhodli pro tuzemské končiny. Protože je nám blízká Morava, vyrazili jsme tam. Chtěli jsme bydlet v prostorách, které jsou nám něčím blízké, ale sehnat ubytování se ukázalo jako tvrdý oříšek. Spousta lidí totiž zvolila k dovolené Českou republiku, takže to bylo hodně složité. Nakonec se ale vše v dobré obrátilo.

Hradec Králové je nepochybně krásné město plné zajímavých zákoutí, ale doporučuji zdejšími obyvatelům alespoň na letní chvíli změnit působiště.

Naší první zastávkou byl krásný jihomoravský Mikulov. Ubytovali jsme se v originálním historickém domě Štajnhaus nedaleko centra a dva dny jsme se toulali ulicemi tohoto malebného města. Zámek a jeho okolí vás pohltí stejně jako vyhlídka z věže kostela. Uvnitř centra to žije, všude je spousta rozmanitých kaváren s nabídkou lahodných moravských vín. Nutno ale dodat, že jejich cena je poněkud vyšší než třeba v Hradci Králové. Mikulov nás pohltí a moc se nám odtud nechťelo.

Další zastávka byla v nedalekých Valticích. Zámek, park a hlavně výšlap mezi vinohrady na romantické místo, kterým je Kolonáda na Rajstně. Nádherné místo s jedinečnou vyhlídkou na město. Samozřejmě jsme museli zavítat také do Lednice s úžasným zámekem a přílehlým parkem. Lednický areál se spoustou zastávek je skutečně kouzelný. Tipem na výlet je zcela jistě minaret, což je 62 metrů vysoká rozhledna, k níž se dá dojít pěšky, dojet kočárem taženým koňmi či lodí.

Z Valtic jsme se vydali na poslední část dovolené do proslulých lázní Luhačovice. Toto místo má svoji neopakovatelnou historii se spoustou staveb včetně těch funkcionalistických. Kromě stylové kolonády narazíte v centru lázní na nepřehlédnutelnou stavbu, Jurkovičův dům. Ten byl v roce 1902 přestavěn architektem Dušanem Jurkovičem na dvoupatrovou čtyřkřídlovou budovu s pokoji a koupelnami, kde se podávaly uhlíčené koupele. Dnes slouží jako hotel. Cestou tam i zpět jsme toho viděli a navštívili samozřejmě více, například moderní Zlín s „baťovskými“ stavbami. Pokud tedy ještě plánujete dovolenou, neváhejte se vydat po našich stopách. Nebudete určitě litovat. A magazín Salonky si nezapomeňte vzít s sebou! ■

Koloběžky, koloběžky a zase jenom koloběžky

V Hradci Králové se za poslední měsíc neřeší nic jiného než sdílené elektrokoloběžky, které zaplavily město. Slýchám to v diskuzích jak mladých lidí, tak i těch starších. Mluví se o nich u stolu na zahrádkách kaváren, v obchodech a na rodinných oslavách. Často se mluví především o tom, že se koloběžky povalují tam, kde nemají, a překážejí v provozu. Kde nastala chyba, že se to děje? Je to o provozovateli? Vedení města? O lidech?

☛ TEREZA KARANSKÁ

Sdílené elektrokoloběžky jsou v provozu už ve spoustě měst po celé republice. V každém z nich se na začátku řešily trable s nimi spojené. Například Praha hned na úvod připravila memorandum, podle kterého měla služba fungovat. Když se memorandum nedodržovalo, podalo vedení hlavního města několik trestních oznámení na provozovatele. Postupně se společně dostali k podmínkám, které umožňují funkčnost této služby. I v Hradci Králové vznikly hned po měsíci problémy, jimiž je potřeba se zabývat.

„Provozování koloběžek není nijak legislativně upraveno, proto města nemají téměř žádné pravomoci ho regulovat. My jsme provozovatele požádali, aby nevstupovali na území města bez ja-

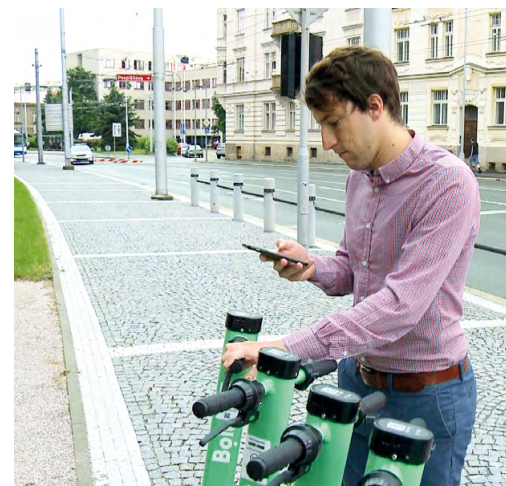
kékoliv dohody, a začali jsme řešit memorandum, kde bychom na základě nějaké dohody upravili vztahy ve městě,“ říká náměstek primátora Pavel Marek.

Tvorba memoranda byla zdoluhavá a sbíraly ze zkušenosti z ostatních měst. Například ze sousedních Pardubic, které už takové memorandum mají. Ve městě perníku provozují koloběžky už delší dobu a ze začátku také nebyli spokojeni. Momentálně připravují memorandum, které bude přísnější, a právě jím se inspirovalo vedení Hradce Králové.

Zastupitelstvo královského města však připravené memorandum bohužel neschválilo. To ale neznamená, že by se koloběžky ve městě vůbec neobjevily. Naopak, nastala situace, že sdílené

elektrokoloběžky v Hradci sice máme, ale vztah mezi provozovateli a městem není nijak upraven. I tak byly firmy požádány o to, aby memorandum tily a chovaly se podle něj.

Po nástupu této služby se začaly objevovat konkrétní situace, které je potřeba řešit. Nejen to, že na koloběžkách jezdí mladiství, bez přílby, často ve více lidech nebo další pod vlivem alkoholu. Na tyto potíže se město snaží zaměřit s městskou policií. Přestože má Hradec větší problémy s koloběžkami od firmy Lime, nyní má potíže i se zelenými stroji provozovanými firmou Bolt. „Chceme se zaměřit ve spolupráci s městem a městskou policií na lepší edukaci uživatelů a obyvatel města. Zároveň si více posvítit na uživatele a na to, jak parkují koloběžky. To jsou další boje, které budeme s vedením města projednávat v následujících dnech,“ uvedl Martin Zajíc, manažer pro kola a koloběžky firmy Bolt v České republice. Podle náměstka primátora Pavla Marka by byla řešením například eIdentita, kde by se ověřil věk uživatele, který na koloběžku nastupuje.

Dalším problémem je rychlost, kterou se uživatelé po městě na koloběžkách pohybují. „Elektrokoloběžky nepředstavují tu správnou alternativu dopravy. Obvykle jsou ovládané člověkem, který je bez přílby, mají malá kolečka a generují pětadvacetikilometrovou rychlost, která není pro chodce bezpečná,“ do-

TURISTICKÁ OBLAST
**KLADSKÉ
POMEZÍ**

CYKLOBUSY

KLADSKÝM POMEZÍM · NA VÝLET BEZ AUTA

Nechte se dovézt společně s Vaším kolem do turisticky zajímavých míst **Kladského pomezí, Krkonoše** a do polských **Stolových hor**.

provoz
cyklobusů od
29. května

MODRÁ LINKA

Z Náchoda do polských Stolových hor.

ČERVENÁ LINKA · Z Hradce Králové přes

Náchod, Adršpach až na Pomezní Boudy.

S ohledem na epidemickou situaci se může provoz linek měnit, doporučujeme si jízdní řády ověřit na webových stránkách.

CDS Náchod

dává hradecká zastupitelka Pavlína Springerová. Regulace rychlosti a místa, kam vůbec koloběžky mohou, je velkým tématem. „Jsou oblasti, kde se pohybuje větší počet chodců, tam je rychlost omezená na 15 kilometrů v hodině. Zároveň jsou ale oblasti, kam se vjet vůbec nemůže, většinou to jsou podchody,“ upřesňuje Martin Zajíc z firmy Bolt.

Koloběžka může být zaparkovaná pouze na předem vybraném místě. Těch je ve městě přibližně 100, ale uživatelé je často odstavují v blízkosti silnic, kde hrozí jejich pád, nebo před přístupovými cestami pro slepce. Tomu chce radnice udělat přítrž. Jak se nechal slyšet Pavel Marek, je to chyba provozovatele. Když je koloběžka odstavena mimo vybrané místo, online detekce to hned ukáže provozovateli. Ten si ale do podmínek dal, že na tuto situaci bude reagovat do osmi hodin od oznámení. „Představte si, že ji skutečně někdo odstaví v silnici a oni budou reagovat až několik hodin poté, co jim někdo zavolá. Přitom vědí, že je ta koloběžka mimo stanoviště. Oni by měli reagovat ve chvíli, kdy jim systém ukáže, že koloběžka není tam, kde má být,“ je přesvědčen Marek.

Místní obyvatelé na můj dotaz, jak se na situaci dívají, většinou odpověděli, že je to o lidech. Pokud se uživatelé naučí zodpovědně koloběžky užívat, vracet je na správná místa, může služba fungovat bez problémů. Pokud se to ale nenaučíme, koloběžky opět z města po nějakém čase zmizí. A já s tím souhlasím. Sama jsem koloběžku několikrát použila. I když jsem musela zaparkovat několik

NA VLASTNÍ KŮŽI

Jedno sobotní odpoledne, když jsem spěchala na oslavu narozenin, jsem sdílenou koloběžku využila. A bodlo to, protože už tak jsem jela pozdě, a když jdu někam pozdě, jsem neskutečně ve stresu. Chvilku mi trvalo, než jsem našla nabitou koloběžku, protože se asi spousta lidí v pátek večer bavila jízdou po městě. Po chvilce se mi ale poštěstilo. Jelikož jsem jela na oslavu, tak jsem s sebou vezla dva dárky, svoji tašku a teplejší oblečení na večer, takže nalodit se na koloběžku byl pro mě trochu oříšek. Protože jsem žena, zvládla jsem to a vyrazila na cestu. Ještě před tím jsem si ale našla parkoviště poblíž bydliště mého táty, abych věděla, kde pak zaparkovat. Asi díky tomu, že byla sobota, nejezdilo moc aut ani cyklistů a cestu jsem měla volnou. Musím říct, že cesta prázdným městem byla skvělá. Na místě jsem byla za pár minut, koloběžku zaparkovala a cesta mě stála méně, než kdybych jela taxíkem. Za mě je tedy tento způsob dopravy skvělý.

desítek metrů od místa, kam jsem původně chtěla jet, nevadilo mi to a rozhodně jsem nechtěla nechávat koloběžku někde jinde jen kvůli tomu, abych nemusela dojít pár metrů. Přestože se jedinou koloběžku vybila, donesla jsem ji na místo, kde má být. Není zase tak těžká. ■

Jak vnímáte koloběžky v Hradci? Je to přínos, nebo spíše zátěž?

Jaromír Patka,
režisér, podnikatel

Koloběžku mám vlastní, na 25 kilometrů ji nabiju za dvě až tři koruny, což je bezkonkurenční cena dopravy. Koloběžky k půjčení jsou všude ve světě určitým ukazatelem vyspělosti města. To, že Hradečáci neumí parkovat, je doufám dočasný problém. Také mě těší, že má Dopravní podnik konkurenta, který dovede fungovat i bez peněz z našich daní. Provozovatelům držím palce!

Ondřej Suchý,
státní zaměstnanec

Myslím si, že je to celkem dobrý nápad a alternativa pro lidi, kteří nemají v oblíbené MHD, ale moderní způsob cestování. Co se týče parkování koloběžek, které je teď věcí diskuze, myslím si, že je to o lidech. Stroje jako takové za umístění při parkování nemohou. My-

slím, že je to spíš problém konzervativních lidí, kteří se brání novým věcem, ale při kombinaci rozumu a tolerance by se to dalo aplikovat i pro Hradec Králové. V zahraničí vše funguje bez problémů řadu let.

Helena Pondělíčková,
mateřská dovolená

Jako služba je to super. Koloběžky jsou rychlé a ekologické. Do města podle mě ideální. Problém však vidím v některých jejich uživatelích, kteří nechávají koloběžky uprostřed cesty. Vždy je to o lidech.

Tomáš Jelínek,
majitel obchodu

Pozoruji, že ve městě na tom jezdí hodně lidí, a občas se mi nelíbí nesmyslné parkování koloběžek. Já sám službu nevyužívám, ale aplikaci na ovládání mám staženou. ■

INZERCE

Ideální místo pro vaši okamžitou on-line prezentaci

PR články, bannery, pozvánky,
cenové akce, komerční sdělení

f
t
@
Salonky HK
#Salonkyhk

Tornádo nejsme schopni předpovědět

Meteorologie a s ní související klimatologie jsou obory, které zásadním způsobem vstupují do našich životů. Není tedy náhoda, že právě hovory o počasí patří mezi nejfrekventovanější. O tom ví své Stanislava Kliegrová, vedoucí oddělení meteorologie a klimatologie královéhradecké pobočky Českého hydrometeorologického ústavu. „Pocasí ovlivňuje úplně každého, zajímá nás v práci i volném čase. Je to prostě oblíbené téma, protože počasí ovlivňuje každodenní chod života lidí,“ potvrdila v rozhovoru pro Salonky.

☛ HYNEK ŠNAJDAR, FOTO: ONDŘEJ LITTERA

Zajímalo vás už v dětství, proč prší, proč je v létě vedro, proč jsou bouřky, proč padá sníh?

V útlém věku jsem inklinovala spíše k astronomii, zajímaly mě hvězdy a planety. To byl také důvod, proč jsem chtěla studovat tento obor. Šla jsem tedy na Matematicko-fyzikální fakultu Univerzity Karlovy v Praze, kde byla astronomie jedním ze studijních oborů. Během prvních dvou let jsem ale trochu změnila názor a chtěla studovat něco praktičtějšího, protože jsem si nedovedla představit, jak bych astronomii využila v praxi.

A to vás přivedlo k meteorologii?

Ano, od třetího ročníku jsem začala studovat meteorologii a klimatologii, což souvisí se životním prostředím, přírodními vědami a podobně. Tento obor mě na škole velmi zaujal.

Proč je právě počasí častým tématem hovorů?

Pocasí ovlivňuje úplně každého, to je jasné. Zajímá nás v práci i volném čase. Je to oblíbené téma, protože ovlivňuje každodenní chod života lidí.

Když je zima, lidé si stěžují, když je horko, také. Jaké je podle vás pro člověka v našich zeměpisných šířkách ideální klima?

Klima, na které jsme zvyklí. My klimatologové rádi pracujeme s dlouhodobými průměry, což představuje zhruba třicet let. Vyhodnocujeme, zda bylo například léto normální nebo moc teplé či více pršelo, než jsme očekávali. Samozřejmě záleží na každém, jaké počasí má rád. Hodně jsme ale ve vnímání počasí ovlivnění dětstvím.

Lidem se z loňska na letošekjevila zima příliš dlouhá a nepamatovali, kdy bylo v Hradci Králové tolik sněhu. Byla nebo nebyla tato zima standardní?

Asi se nám zdálo chladnější, protože minulé zimy takové nebyly. Když jsme ji ale potom vyhodnocovali, zjistili jsme, že stále byla teplejší, než je dlouhodobý průměr. Sníh jsme zaznamenali i v nižších nadmořských výškách, kde tomu tak v posledních letech nebylo, ale ještě před několika lety to bylo celkem běžné. Možná to, co teď řeknu, bude překvapení, ale tuto zimu jsme podle vybraných kritérií vyhodnotili na snůh stále jako chudší, než je dlouhodobý průměr, i když měla netradiční závěr. Ještě 13. dubna v Hradci Králové sněžilo a na horách se koncem dubna objevilo více sněhu, který tam vydržel až do května. Ale například loni v prosinci snůh nebyl téměř žádný a teploty byly poměrně vysoké.

V minulých letech zase skoro vůbec nepršelo a bylo málo vody. Co způsobuje tyto přírodní výkyvy?

Na našich stanicích dlouhodobě sledujeme trendy v teplotách a ve srážkách. U teplot jsme na základě analýz vysledovali statisticky významné trendy zvyšování teploty vzduchu u ročních průměrů. U srážek je z roku na rok velká variabilita. Nenašli jsme ještě žádný jasný trend, že by se srážky nějak významně měnily. Je ale pravda, že v letech 2014 a 2015 bylo sušší období oproti tomu předcházejícímu. Zatím v tom ale nevidíme žádný průkazný statistický trend. Naštěstí však minulý rok byl po deseti letech první srážkově nadprůměrný, což znamená, že jsou srážky o deset procent vyšší než srážkově normály.

Mohou mít na počasí vliv klimatické změny, jak se o nich často hovoří?

Určitě, změnu klimatu pozorujeme. Většina odborníků se už shodla na tom, že do jisté míry je tato změna způsobená také lidskou činností. Pozorováním a vyhodnocováním lze konstatovat, že skutečně nastává dlouhodobé oteplení v globálním smyslu. Například rok 2020 byl v průměru pro celou zeměkouli jeden ze tří nejteplejších od roku 1850. Klimatickou změnu bereme velmi vážně a snad už nikdo nemůže pochybovat o tom, že změna klimatu tady je, je s tím třeba počítat a něco s tím dělat.

Jaký podle vás meteorologů bude letošní srpen?

Obyvatelé určitě sledují předpovědi Českého hydrometeorologického ústavu. Krátkodobá předpověď se dělá na základě numerického modelu Aladin na tři dny dopředu a je hodně podrobná. Model se pouští pro celou střední Evropu čtyřikrát denně. Dělá se také předpověď na týden až deset

dni, pak už jsou to spíše výhledy. U letošního léta jako celku pro Českou republiku předpokládají některá světová předpovědní centra, která se podobnými dlouhodobými předpověďmi zabývají, o něco vyšší pravděpodobnost teplejších dnů.

Někdy se stává, že z rádia zazní předpověď počasí na příští dny a nesplní se. Jaká je tedy spolehlivost jednotlivých předpovědí a na jak dlouho?

Předpovědi se vyhodnocují, jak jsou spolehlivé a jak vyšly, ale stává se, že třeba v některé vesnici je to trochu od předpovědi odlišné a nemusí to být pro obyvatele té lokality vypovídající. V předpovědi na příští tři dny je úspěšnost předpovědi zhruba devadesát procent a víc. Samozřejmě, čím delší časový úsek, tím je předpověď složitější. Je dobré sledovat aktualizaci předpovědí, což je dnes poměrně jednoduché s aplikací v mobilu.

Nenadávají vám někdy lidé, když se vaše předpověď nevyplní?

V Hradci Králové máme regionální předpovědní pracoviště, tak vím, že kolegové s tím někdy problém mají. Občas volají třeba zemědělci, kteří se pozastavují nad tím, že nemělo podle předpovědi pršet a prší. Ne každý je spokojen. Máme ale i dotazy, jaké počasí bude za tři měsíce, kdy tazatel sděluje, že plánuje svatbu. Většinou si to ale telefonující nechají vysvětlit.

Jak se jako meteoroložka díváte na pranostiky našich předků? Dá se podle nich řídit?

Napadá mě v této souvislosti pranostika Medardova kápe, čtyřicet dní kape. Pranostiky jsou určitě hodně zajímavé, i profesionální meteorologové se k nim občas obrací. Většinou ale vycházejí z lidové zkušenosti a ta je vázána na konkrétní lokalitu. Často, když se jim snažíme dát obecnou platnost, se to úplně nedaří. Zrovna Medardova kápe je spojená s určitým druhem cirkulace a má u nás obecnější platnost. Docela probádané je i oteplení před Vánoci spojené s pranostikou Kateřina na ledě, Vánoce na blátě.

Je meteorologie složitá disciplína?

Velmi složitá disciplína. Předpověď počasí vychází z numerických modelů, což je soubor docela komplikovaného matematického aparátu, a je to rovněž velmi náročné na výpočetní techniku. Cím chceme mít předpověď přesnější, tím je to náročnější na výpočty. Meteorolog dnes potřebuje čím dál tím více jiných vhladů, než je klasická meteorologie.

Nemůžu nezmínit nedávné nešťastné události, kdy několik moravských obcí na Břeclavsku postihlo devastující tornádo. Jak takový živel vznikne?

V České republice jde o velmi extrémní jev, ale není úplně neznámý, protože se tornáda, i když v malé míře, občas vyskytnou. Všechna tornáda mají souvislost s konvektivní bouří. Když předpověď upozorňuje na silné bouřky, nelze vyloučit vznik tornáda. Zatímco ale silných bouří je v republice několik desítek za rok, u velmi mála z nich je doprovodným jevem tornádo. V případě obcí na Břeclavsku mělo tornádo mimořádnou sílu, jednalo se o nejsilnější zdokumentované tornádo u nás. V roce 2011 jsem byla přímo u toho, když se prošetřovaly následky tornáda v Pardubicích-Čivčicích. Tam tornádo prošlo částí vesnice, shodilo nějaké střechy a poničilo lesní porost, ale nebylo zdaleka tak silné. Český hydrometeorologický ústav společně s Amatérskou meteorologickou společností provozují webové stránky tornada-cz.cz a tam lze nalézt popsané případy z minulých let.

Dá se s předstihem předpovědět, aby mohli obyvatelé odejít do bezpečí?

Bohužel tornádo nejsme u nás ani nikde jinde zatím schopni předpovědět. Dokážeme jeden až dva dny dopředu říci, že by mohla přijít silná bouře a jakou oblast by mohly její doprovodné jevy postihnout, i když nevíme přesně konkrétní lokalitu. Nedokážeme dopředu říci, že průvodním jevem silné bouře bude tornádo.

Je nějaká záruka, že se to v tomto místě nestane i v budoucnosti?

Vzhledem k tomu, že se tyto jevy čas od času objevují, určitě to nelze vyloučit. Je to ale velmi málo pravděpodobné, protože tornáda tady jsou obecně

málo pravděpodobná. Zatím se nepodařilo najít souvislost mezi lokalitou a mezi tím, že by tam byly příhodnější podmínky pro vznik těchto bouří. Nedá se říci, že by Břeclavsko a Hodonínsko byly na tyto jevy náchylnější, prostě se to zrovna stalo.

Čím jsou specifické bouřky?

Čím je bouře silnější, tím jsou nebezpečnější doprovodné jevy v podobě silného větru, přívalových srážek a velkých krup, na které také upozorňují výstrahy ČHMÚ.

Zažili jsme také velké povodně. Po kolika dnech vytrvalých dešťů je třeba zbystrit pozornost?

Je rozdíl mezi lokální povodní, která je způsobena velmi intenzivními srážkami, ale pouze na konkrétním místě, a povodní zasahující větší území po dlouhotrvajících srážkách. Oboje je samozřejmě nebezpečné. Během několika let se našťastí dobře nastavila pravidla pro výstrahy a předávání zpráv i varování. Tím, že jsou srážky lépe předpověditelné, je možné se na to lépe připravit.

Jaké kouzlo má pro vás meteorologie?

Řekla bych, že je to v různorodosti této profese, která je velmi pestrá. Kouzlo má například ve zpracovávání rozmanitých dat, spolupracujeme také se zástupci dalších oborů, jako jsou třeba hydrologové, je to nikdy nekončící proces, což je na tom to nejlepší. Navíc mám velké štěstí na fajn kolegy, s nimiž se moc dobře spolupracuje, takže je to radost.

A jaké počasí vám osobně nejvíce vyhovuje?

Určitě bez extrémů, tedy klidné počasí, nemusí být ani velké teplo nebo zima, jde o to, abychom se nemuseli bát důsledků. ■

PŘIJMEME PRACOVNÍKA NA POZICI: UKLIZEČKA/POKOJSKÁ

- do našeho týmu přijmeme pracovníka na pozici uklízečka/pokojská
- práce na DPP či DPČ, pravidelná pracovní doba na hotelu od 7:00 do 11:00
- odměna 150 Kč/hod, **preferujeme dlouhodobější spolupráci**
- **místo výkonu práce:** Plácky, Hradec Králové
- **náplň práce:** příprava apartmánů pro hosty, úklid společných prostor hotelu, zajištění chodu snídaní, apod.

V případě zájmu nás kontaktujte:

Telefon: +420 720 130 980

E-mail: info@uklidovkatrutnov.cz

ÚKLIDOVKA
TRUTNOV

Strašný, co se stalo, hezký, jak se lidé k sobě chovali

Škody, které napáchalo tornádo na jižní Moravě, k sobě upoutaly pozornost nejen hasičů a policistů, ale i zručných lidí z celé České republiky. Jedním z těch, kteří se tam vydali na pomoc, je i Adam Raiter. Truhlář, jenž se práci se dřevem věnuje už nějaký ten pátek, nedávno otevřel Ateliéry 17 na pražských Vinohradech. Adam pochází z Hradce Králové, momentálně žije v hlavním městě a na pomoc se vydal do obce Hrušky na Břeclavsku, kde tornádo zničilo vše, co mu přišlo do cesty.

📷 TEREZA KARANSKÁ, FOTO: ARCHIV ADAMA RAITERA

„Než jsem se dostal k truhlářině, tak jsem nějaký čas dělal střechy. Nijak moc jsem tu situaci na Moravě nesledoval, ale z toho mála bylo jasné, že tam lidem chybí střechy. Vzal jsem nářadí, nakoupil spoustu hřebíků a vyrazil na cestu. Říkal jsem si, že jestli někdy byly ty moje ruce někde potřeba, tak je to rozhodně teď a tam.“ Adam se vydal na skoro tříhodinovou cestu na jižní Moravu sám a vůbec netušil, co ho na konci čeká. Nikdo z nás takové tornádo ještě nezažil a záběry nebo fotky známe pouze ze Spojených států amerických. Ale teď to bylo jiné. Za pár hodin se dostal do centra dění, kde to vypadalo jako po výbuchu bomb. „Vůbec jsem nevěděl, co od toho mám čekat. Neviděl jsem moc fotek ani videí, jen jsem tak nějak tušil, že tam prostě musím jet, jinak bych toho pak litoval.“

Adam má spoustu sledujících na Instagramu, takže první informace si získával přes sociální sítě. Kam

zavolat, nahlásit se, co je potřeba přivést a podobně. „Když jsem volal do krizového štábu, jen jsem řekl, že umím dělat střechy a chci pomoci. Odpovědí byl křik do sluchátka, kdy pracovnice volala do okolí: Mám tesaře! Mám tesaře! To už jsem věděl, že pro mě budou mít práci.“ Na místě byla spousta hasičů, kteří pomáhali odklízet a bourat, ale řemeslníků bylo podle odhodlaného tesaře málo.

Když dorazil na místo, uvítala ho policejní kontrola, která zjišťovala, co jede do Hrušek dělat. „Řekl jsem, že nevím, že mám s sebou vercajk, umím dělat střechy a mohl bych pomoci. Policista mi říká, jestli vím, kde jsem a jak to tam vypadá. V tu chvíli mi přejela husí kůže po těle, protože jsem opravdu nevěděl, do čeho jdu.“ Následovalo dalších několik kontrol a cesta do krizového štábu. „Moc toho nevěděl, protože tam byl pořád zmatek. Řekl jsem, že půjdu po vesnici a něco si najdu sám. Vyrazil jsem do centra, kde nezbylo skoro nic, až na jeden dům. Když si představíte tu klasickou silnici na vesnici,

kde jsou podél ní baráky, tam byla jen ta silnice. Nikde nic, jen jeden dům, který to přečkal.“

Kolem něj se pohybovalo několik pánů, kteří byli všichni hasiči, a Adama přivítali s otevřenou náručí. „Když zjistili, že umím dělat střechy, hned mě vyslali nahoru, vytvořili jsme společný tým a druhý den se k nám přidali další tesaři až z druhého konce republiky.“ Na místě pořád probíhaly demolicí poškozených budov. Během toho, co kluci opravovali střechy na jednom domě, zmizelo kolem nich pár budov, které musely být zbourány. „To bylo trochu demotivující, protože jsme tam na něčem pracovali, budovali to od začátku, pak jsem zvedl hlavu a zjistil, že několik dalších baráků je pryč. Člověk z toho má pocit, že to tam vlastně akorát mizí a nebude se,“ vzpomíná Adam.

Dům, na kterém s ostatními pracoval, prošel samotným epicentrem tornáda. Okna byla vymláčena, vedle domu ležela střecha, která ale nepatřila jemu a ani žádnému v blízkém okolí. Uvnitř byla lednice, která vypadala, jako kdyby ji někdo rozstřílel samopalem, a vedle ní byla sedačka roztrhaná na kusy. „Fasáda domu vypadala jako ježek, jak do ní byly zapíchané latě. Vnitřkem se prohnalo vše, co tornádo poberlo po okolí – větve, tašky ze střech, skla z oken, nábytek... Když člověk vešel dovnitř, viděl tam, jakou sílu tornádo mělo.“ Kousek od domu zůstalo ležet i auto, o kterém se říkalo, že přiletělo z vedlejší vesnice.

Adam si původně myslel, že bude v obci pendlovat a pomáhat na více místech. Nakonec ale zůstal jen u toho domu. „My jsme si tam s ostatními na

sebe tak zvykli, bylo to takové rodinné a dali jsme si za cíl, abychom dodělali celou střechu na tomto domě. Maximálně jsme pomáhali sousedům, když přijeli a s něčím potřebovali pomoci,“ vrací se do epicentra katastrofy.

V Hruškách pobyl tesař celý týden a domů si odvezl zážitek, na který asi nikdy nezapomene. „Vždy jsem odjížděl spát někam jinam, protože jsem si od toho místa potřeboval trochu odpočinout. Bylo to super, ale na člověka to po chvíli padne a musí na chvíli odjet. Bylo to opravdu strašně hezký. Víím, že tohle spojení se nemá moc používat, ale tady to k tomu sedí. Bylo strašný to, co se tam stalo a jak to vypadalo, ale bylo hezký, jak se tam ti lidé k sobě chovali, jak si všichni pomáhali a pořád si drželi úsměv na rtech. Byl to takový mix emocí, které ještě teď zpracovávám, a myslím si, že se už nikdy při svém řemesle nebudu cítit lépe, protože ten pocit z odvedené práce vám nezaplátí žádné peníze světa,“ dodal tesař Adam Raiter. ■

Totální pohroma! Procházeli jsme sutí ze zničených domů

Jako blesk z čistého nebe postihla několik jihomoravských obcí na rozhraní Břeclavska a Hodonínska nevídaná přírodní katastrofa. Ve čtvrtek 24. června večer prošla sedmi z nich extrémní bouře s krupobitím a prohnalo se tudy zničující tornádo, které za sebou zanechalo spoušť v podobě zcela zničených domů. Téměř okamžitě se v celé zemi zvedla nevídaná vlna solidarity a pomoci. Také Hradec Králové v tomto ohledu nezůstal pozadu a do Mikulčic, jedné z postižených obcí, vyrazil hned druhý den na pomoc první hasičský odřad.

☛ HYNEK ŠNAJDAR,
FOTO: ARCHIV HZS KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE

„O tom, že budeme vysílat na Moravu první pomocný odřad, jsme se bavili už během čtvrtečního večera, kdy ke katastrofě došlo. Důležitou věcí při tom bylo, jak by měl být složen, kolik lidí na pomoc pojede a jakou využije techniku. Rovněž jsme kladli důraz na to, aby pomoc byla včasná a účelná, což se nám nakonec podařilo,“ řekl účastník prvního odřadu, hasič Jan Čech, vedoucí oddělení Integrovaného záchranného systému a služeb Hradec Králové. Ten připustil, že něco jiného je vnímat takovou situaci z médií, i když tam zazní příběhy lidí postižených přírodní katastrofou, a něco jiného je, když si člověk rozsah a materiální škody uvědomí až teprve na místě.

„Když jsme v pátek přijížděli do místa po řádění tornáda, na cestě se válely prkna, plechy, v polích polystyrén z fasád, stromy bez listů... To ale nebylo tak hrozné. Teprve po příjezdu do Mikulčic se nám naskytla sklíčoví podívaná. Některé domy byly zničeny úplně, dalším chyběly střechy, měly poničenou fasádu, vysklená okna. Už nám bylo zcela jasné, co se stalo a že to bude náročné. Byla to totální pohroma, procházeli jsme sutí ze zničených domů,“ vzpomíná hradecký hasič. Na pomocnou první vlnu jelo 36 lidí, z toho bylo 16 profesionálních hasičů, dva psychologové, zbytek byli členové dobrovolných jednotek z Hradce Králové a Třebouchovic.

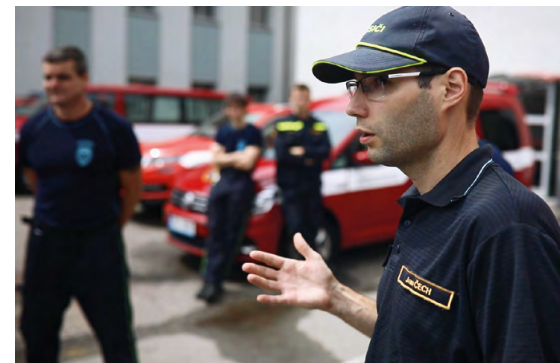
„Nejdříve jsme navázali kontakt s místním štábem, který nám sdělil, kde konkrétně budeme pracovat.

Pomáhali jsme v Mikulčicích, zakrývali zničené střechy, odváželi suť, uklízeli ulice, případně stabilizovali staticky narušené domy. Zkrátka, snažili jsme se navrátit to místo do stavu, aby se místní lidé mohli vrátit zpět,“ popisuje Čech.

Bez patřičné techniky by to ale nešlo. Hasiči z Hradce po konzultaci s jihomoravským regionem měli s sebou vyprošťovací automobily, technické kontejnery na stabilizaci budov, elektrocentrálu, nákladní automobily na odvoz sutí a podobně. Na místě je čekala tvrdá dvoudenní dřina, ale už nemuseli hledat pohřešované osoby. „Přijeli jsme ve chvíli, kdy už byly záchranné práce včetně vyhledávání pohřešovaných ukončeny,“ vysvětlil hasič, který si pochvaloval spolupráci s místními obyvateli.

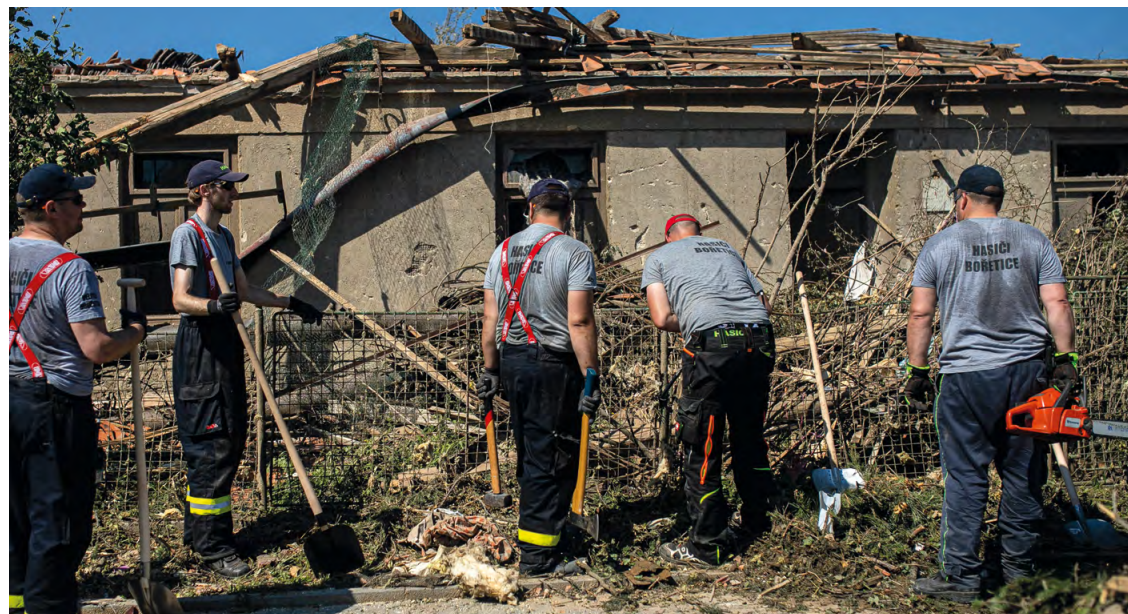
„Byla velmi dobrá, protože byli samozřejmě rádi, že jsme jim přijeli pomoci. Byli vděční, chodili za námi, jestli nechceme jídlo, pití, zda něco nepotřebujeme. Velkou pochvalu zaslouží lidé z tamního obecního štábu včetně starostky či dobrovolných hasičů, kteří práce i pomoc četných dobrovolníků skvěle koordinovali.“

A jak je pro zasahujícího v takové situaci těžké oprostít se od emocí? Jan Čech vysvětlil, že hasiči, a to nejen profesionální, ale i dobrovolní mají většíinou tu výbornou vlastnost, že jsou v tu chvíli, kdy pracují a pomáhají, schopni se oprostít od emocí.

„Nevýhodou je, že uvědomění si situace a vliv emocí na člověka dopadne dodatečně. Já jsem si to všechno vlastně uvědomil až při cestě zpět, těsně před Hradcem, a říkal jsem si, že je divné vidět domy se střechami, které nejsou zdevastované. V Mikulčicích to bylo stejné do doby, než přišlo tornádo, pak najednou tamní lidé neměli kam jít.“

Po dvou dnech vystřídaly první odřad postupně další tři. „U hasičů jsem jedenáct let a nic podobného jsem ještě nezažil. Myslím si, že nelze srovnávat následky tornáda třeba s povodněmi. Voda může strhnout celý barák nebo zaplaví sklepy a zůstane stát. V případě tornáda je dům zdevastovaný celý od střechy až po sklep. A to je skutečná katastrofa,“ dodal hradecký hasič Jan Čech. ■

Král tuláků

Franta Lampa

V dnešním vzpomínání na hradecké figurky – postavičky je na řadě jedna z nejznámějších postav, která se pohybovala po hradeckých ulicích ve 40. a 50. letech minulého století. Jeho přezdívku Franta Lampa znají určitě i mladší ročníky, které se o něm dozvěděly od starších kamarádů nebo rodičů. Již v r. 1933 je v kronice Svobodných Dvorů zmínka o žebravém a postiženém tulákově, který tuto obec pravidelně navštěvoval rok co rok. Lidé mu tu říkali Franta Lampa či bláznivý Franta. Pocházel z Jaroměře, z místa zvaného Na Cihelnách. Jeho občanské jméno však nikdo nikdy neznal. Byl to věčný tulák, měl velký akční rádius, cestoval po celém okrese Hradec Králové, přes válečná léta až do r. 1957. Znalí ho lidé z Hradce, ale chodil také od vesnice k vesnici, tam pak přespával ve stodolách nebo ve stuhu slámy. Říkalo se o něm, že studoval na kněze a spadla mu petrolejka na hlavu. Další verze pak tvrdila, že jako dítě na sebe strhnul hořící lampu, pomátl se a od té doby shání petrolejovou lampu, kamkoliv přijde. Protože však jeho obličej nebyl nijak znetvořen popálením, tak to s největší pravděpodobností pravda nebyla. Byl střední, zavalitý, mírně plešatý, věčně zarostlý, ale stále veselý a měl dobrácké oči. Lidé za války říkali: „Máme jídlo na potravinové lístky, Franta je nemá, a je přitom tlustý jako čuně.“ Na hygienu nedbal, chodil ve stále špinavých a rozedraných šatech, nemytý a páchl jako obecní kozel. V zimě nosil baret, čepici na stranu nebo klobouk. S oblibou také chodil s prutem nebo bičem v ruce. Když už vypadal hrozně, tak ho ženská chytly, strčily do necek s horkou vodou, vydrhly ho kartáčem, oholily, ostříhaly a oblékly ho do čís-

tých starších šatů. Nejraději chodil i v létě v dlouhém zimníku, jím se asi v noci přikrýval. Ale někdo mu ho ukradl, když spal s ostatními tuláky a dráteníky v cihelně. Od lidí však dostal další, takže měl stále co nosit. O jídlo neměl nikdy nouzi, hospodyně mu přály a vůbec se nezlobily, když jim třeba i pokličku na plotně nadzvedával a díval se, co to dnes vaří. Když už byl neodbytný, stačilo ho požádat, jestli by jim nenasekal dříví. V tu ránu sebral svoje věci a rychle se vytratil z domu. Práci totiž moc nemiloval. Všude, kam přišel, ho doprovázel dav

děti a k jejich radosti si strčil prsty do uší a zatancoval jim. Chodil od domu k domu a všude se ptal, zdali pro něho nemají lampu. Někdy jich sehnal několik, nosil je v ruce, zatímco v druhé ruce nosil tašku a v ní nádoby, lžíci a jídlo, co dostával od lidí. Když přišel k někomu do domu, tak se prý hned ptal: „Nemáš něco dobrého? Nemáš lampu? Kam s těmi kufry? Nemáš polívku?“ Když se ho pak lidé ptali, kam jde, říkal, že s tou lampou, s tím kufrem a bičem. Uměl tančit a zpívat, velmi dobře si rozuměl

s dětmi, nu jako velké dítě. S každým si tykal a zásadně nechtěl od nikoho peníze a hned je zahodil, pokud mu je někdo dal. Jednou prý dostal od jisté paní Prokešové v hradecké Střelecké ulici téměř nové polobotky, přijal je, ale druhý den se našly kousek od domu ve křoví. V Hradci byl jednou viděn s dvěma taškami, z nichž čouhala stará péra z gauče. Po městě se také vypravovalo, že jednou stál před nádražím, poměrně dobře ustrojen, měl na hlavě čepici podobnou těm, co sluhové nosící kufry a zavazadla na nádraží. A tam právě přijel motovitý pán se dvěma kufry, strčil mu je do ruky, aby je odnesl někam na náměstí. Franta šel bez odmluvy tak rychle, že ho ten pán nemohl ani dosáhnout, a když došli až k Labi, Franta hodil kufry do vody a měl prý velkou radost, jak tam žbluňklo. Pak se dal do smíchu a povídal postiženému cestujícímu: „Viděls? Ty ale plavalys!“ Franta řečený Lampa byl populární, ale smutnou postavou hradeckých ulic. Zdá se, že cihelny mu byly osudem. Přišel na svět v Jaroměři Na Cihelnách, v cihelnách často přespával a jeho život údajně skončil rovněž v cihelně; konkrétně u bývalého ČKD, poblíž silnice na Jaroměř. Jednoho rána ho prý dělníci, kteří si nevšimli, že má ustláno ve vozíku se syrovými cihlami, šoupli do pece. Tak krutý konec si dobrácký pomatenec známý v celém královéhradeckém okrese rozhodně nezasloužil. Nicméně útěchou nám může být, že tenhle horor si někdo vymyslel a že Franta Lampa kremaci za živa neměl. Možná vydechl naposledy v nějakém zastrčeném koutě, anebo dokonce v nemocnici či ústavu. Kdo to dnes ví... ■

Slávek Trávníček

Léto budiž potišťeno!

I v srpnu pro Vás potiskneme co si budete přát.

Pratr
TISKARNA

www.pratr.cz

U skládání origami poslouchám metal

Rekordman, dokonce dvojnásobný! Hradečák Břetislav Kvapil před časem propadl japonské technice skládání papírových modelů zvané origami. Není to tak dávno, co vytvořil dva skutečně miniaturní modely jeřábu a Kawasakiho růže. „Umyslel jsem si, že bych se s tím chtěl dostat do České databanky rekordů Agentury Dobrý den v Pelhřimově, což se podařilo,“ řekl Salonkám a upozornil, že má ještě v rukávu další model, který by opět mohl aspirovat na rekord.

☛ HYNEK ŠNAJDAR, FOTO: ONDŘEJ LITTERA

Jak byste laikovi vysvětlil, co je to origami?

Je to vlastně skládání modelů z papíru podle návodu. Je určené přesné překládání papíru do nějakého konkrétního tvaru a z toho pak vznikne výsledný model.

Slyšel jsem, že je nejlepší s touto aktivitou kvůli představitosti začít už v dětském věku. Je to pravda?

Určitě to jde, ale je to zároveň diskutabilní. Děti v útlém věku ještě nemají tak rozvinutou motoriku. Obtížnější návody nejsou pro pochopení dítěte snadné. Je ale dobré, že na YouTube lze najít praktické návody krok za krokem, což pro to dítě může být pochopitelnější a snadnější.

Kdy jste začal vy?

Začínal jsem někdy ve čtrnácti patnácti letech. Tehdy jsem si složil podle návodu z internetu první

model. Ale i po letech jsou některé origami pro mě stále složité.

Použil jste už tehdy origami papír?

Ne. Když jsem začínal, dal se u nás tento papír sehnat jen v jednom e-shopu, který je prodával. V té době jsem na to ale neměl ještě peníze, tak jsem skládal z normálních papírů koupených v papírnickách. Sice z nich jde také složit origami, ale výsledek není moc dobrý.

Co vás na tom skládání tak zaujalo a jak vám to ze začátku šlo?

Stále se mně na tom líbí, že z papíru vznikne nějaký model, že já ho dokážu složit a s výsledkem jsem pak spokojený. Ze začátku mně to moc nešlo a musím říci, že jako úplně první jsem skládal ten nejobtížnější model, což je právě Kawasakiho růže. To mně trvalo tak týden.

Jaké vlastnosti musí mít dobrý origamista?

Určitě je důležitá trpělivost, protože bez ní by to nešlo. Když se zkouší skládat model, většinou se nepovede úplně napoprvé. Pokud by vás to na začátku odradilo, asi byste ve skládání už nepokračoval. Proto je ta trpělivost tak důležitá. Další nezbytnou vlastností je preciznost, protože ohyby papíru, aby to vypadalo dobře, jsou třeba jen půl milimetru. Nějaká zručnost samozřejmě přispívá ke kvalitnímu výsledku.

V tvorbě origami jste dosáhl dvou velkých úspěchů. Nejdříve jste byl loni zapsán do České databanky rekordů Agentury Dobrý den v Pelhřimově svým nejmenším jeřábem a letos pro změnu s Kawasakiho růží. Mohl byste se podělit o to, v čem jsou oba vytvoření rekordní?

V prvním případě se mi podařilo složit z originálního origami papíru o velikosti 1,5 krát 1,5 centimetru nejmenšího jeřábu, který měří na délku 4,2, na šířku 10 a na výšku 5 milimetrů. K vytvoření tohoto origami bylo potřeba 19 přehybů. V druhém případě jsem se do databanky rekordů zapsal složením Kawasakiho růže o velikosti 5 krát 5 centimetrů, jejíž výsledná velikost je 1,5 krát 1,5 centimetru. K vytvoření tohoto origami bylo potřeba celkem 55 přehybů. Jeřáb je snadnější a skládal jsem ho tak půl hodiny, Kawasakiho růži s pomocí pinzety jsem složil s přestávkami za čtyři hodiny.

Kdo agenturu na dva rekordní koušky upozornil?

Umyslel jsem si, že bych se do knihy rekordů chtěl dostat, tak jsem na to agenturu upozornil já sám.

Máte v tomto směru ještě nějaké další ambice?

Chtěl jsem vytvořit model složený z několika stejných dílků a spojený nití. Říká se tomu modulární origami, které je specifické právě tím, že si nejprve složím více malých částí, které poté poskládám do sebe. Tato technika vyžaduje pečlivost, přesnost skladů a větší dávku zručnosti. Pokud se to podaří, opět to nahlásím agentuře k zápisu do databáze rekordů.

Máte sen, co byste chtěl složit?

Vždycky jsem chtěl složit draka, který je ale neskládatelný, má velké množství ohybů a nejsou k němu úplně dostupné návody. To bych si chtěl někdy zkusit, i když nevím, zda to dokážu.

Jak dlouho průměrně trvá složení origami? Co je rozhodující?

Když chci, aby byl výsledek pěkný a perfektní, doba skládání je samozřejmě delší. Mohl bych model složit rychle, třeba za několik minut, ale na konečném výsledku by to bylo znát. Proto je třeba čas přilíhly nevnímat a soustředit se na to, aby to bylo dobré.

Origami mají určitou symboliku. V Japonsku je například jeřáb symbolem dlouhého života a nemocní tam věří, že když poskládají tisíc těchto jeřábů, tak se uzdraví. Věříte tomu?

Vím o tom, ale že bych tomu úplně věřil, to asi ne. Origami má v Japonsku velkou tradici a tato symbolika vzhledem k tamnímu kulturnímu prostředí k tomu asi patří.

Lidé občas řadí origami mezi ruční práce. Jak to vidíte vy? Není to spíše umění?

Myslím si, že modely origami dokáže složit každý. Určitě záleží na obtížnosti. Pokud jde o jednoduchý model a tvůrce je odhodlaný ho složit, řadil bych to k ručním pracím. Složitější a obtížnější modely, které úplně každý nesvede, bych už považoval za umění.

Co vás při skládání popohání?

Hudba. U skládání origami poslouchám metalovou muziku, která je pro mě dobrou kulisou, ale nepomáhá mně to v tempu skládání. Mám ale při tvorbě tuto kulisu rád.

Vycházíte jenom z daných předloh, nebo tvoříte i vlastní origami?

Na tvorbu origami existuje speciální program nebo si ho někdo složí bez návodu. K tomuto kroku bez návodu jsem se ještě neodhodlal. Vytvořit vlastní origami je hodně složité.

Kde lze vaše práce vidět? Existují nějaké výstavy?

Možná nějaké výstavy jsou, ale žádné jsem se neúčastnil. Svě práce si přenáším do svého počítače, ale na sociální sítě je nedávám.

Jaký vidíte význam v šíření origami?

Myslím si, že je to velmi kreativní činnost, při níž lze dobře odpočinout od všedních starostí. ■

Na zvonění máme chuť i žízeň

Když se řekne zvoník, mnozí si vybaví román Viktora Huga Chrám Matky Boží v Paříži a Quasimoda. Od té doby sice uplynulo už hodně vody, ale tradice zvoníků přetrvává až do současnosti. Jedním z těch královéhradeckých je David Kafka, který při významných příležitostech se stejně naladěnými nadšenci vystoupá po dvou stech schodech do čtvrtého patra Bílé věže, aby rozezněl Augustina, legendární a druhý největší zvon v republice. „Zvonění na velmi vzácný historický artefakt, jako je Augustin, se musí umět a s pokorou,” řekl.

☛ HYNEK ŠNAJDAR, FOTO: ONDŘEJ LITTERA

Bližší se Den zvoníků, který se v Hradci Králové uskuteční 28. srpna. V ten den má svátek Augustin. Tak se jmenuje i zvon v Bílé věži. Kdy se tento den nejen ve městě konal poprvé?

Ano, slavnost je pojmenována podle svatého Augustina. Toto jméno získal zvon už v roce 1509, v době, kdy byl odlit. Před lety jsme se účastnili celorepublikových Dní zvoníků, které začal pořádat otec kardinál Dominik Duka. Bylo to v době, kdy nastoupil na místo českého primase v Praze. Scházeli se při něm i lidé, kteří se přímo zvoněním zabývají. Přijeli například odborníci z ČVUT či kolegové z Polska, kteří pro hlavní město Brazílie odlili největší zvon na světě vážící 50 tun.

Slavnosti poté začaly i v Hradci Králové?

Ano, naše Společenství zvoníků zvonu Augustin a Hradecká kulturní a vzdělávací společnost začaly tuto slavnost pořádat i v Hradci Králové. Chtěli jsme spoluobčanům říci, že tady máme krásnou Bílou věž, nejvýznamnější dochovanou památku renesance ve městě, s úžasným zvonem Augustin. Součástí srpnové slavnosti je průvod hradeckých zvoníků v dobových kostýmech, pasování nových zvoníků či přijímání učňů.

Co se letos při slavnosti bude dít?

Mimo jiné budeme do našeho společenství přibírat jednoho nového učně. Ať se nám to líbí, nebo ne, je třeba si připustit, že stárneme a některým, kteří se zvoněním zabývali, už z zdravotní stav nedovoluje. Proto je třeba, abychom měli ve svých řadách novou generaci zvoníků.

Součástí Dne zvoníků bývá tradiční ceremoniál, při němž jsou pasováni noví zvoníci. Jak probíhá?

Má to dvě roviny: přijímání učně nebo přijímání zvoníka. Učeň je úplný laik, který se chce stát zvoníkem. Po nejméně roce, kdy si musí osvojit teoretické i praktické dovednosti, se z učně stane zvoník. Pasování zvoníků je odvozeno od historického rituálu souvisejícího s přijímáním nového hradeckého měšťana, který jsme trochu poupravili, aby bylo zřejmé, že to není samozřejmost. Zvoníkem se totiž nemůže stát úplně každý, musí nejdříve složit čtyři zkoušky. Při pasování je nový zvoník, tedy bývalý učeň, vyzván ke složení slibu, poté je podroben zkouškám, při nichž musí vypít čtyři druhy nápojů – vodu, pivo, víno a mléko. Padne také otázka, zda se během učňovského období rádně choval, a nakonec „uhradit“ vstup do společenství.

Mohl byste vysvětlit, co je to ferule, kterou při tom představujete?

Pasování například do rytířského stavu se provádělo mečem tak, že bylo rytíři touto zbraní poklepáno na obě ramena. V češích nic takového nebylo, ale používala se tak zvaná ferule, což je tyčka na konci s kotoučkem, kterou je novým zvoníčkům poklepáno na obě ramena.

Mohou si zvonění na Augustina vyzkoušet i sami návštěvníci Bílé věže?

Ne. Zvonění na velmi vzácný historický artefakt, jako je Augustin, se musí umět. Tento zvon tady máme už více než 500 let a zvonilo se na něj opravdu málo, například před jednáním městské rady, při velmi vzácných návštěvách nebo v případě ohrožení města.

Jaký má nejznámější zvon města životopis?

Zvon byl odlit zvonařem Ondřejem Žáčkem v roce 1509. V té době nebylo zřejmé, kam ho umístit,

navý. Pozvali jsme mistra zvonáře Rudolfa Manouška a díky jeho posudku bylo srdce zkráceno a zvon očistěn. Odstranily se překážející schody, které byly nahrazeny demontovatelnými, a později při rekonstrukci věže na elektrický pohon. Ještě v téže roce se konalo první zvonění a tehdejší biskup Duka zvon Augustin znovu posvětil.

Při jakých příležitostech zvon zní?

Je to dáno rozhodnutím rady města a zní při významných událostech. Mezi ně patří v lednu svátek Tří králů a pravoslavné Vánoce, v březnu Den vody, v dubnu Zelený čtvrtek a slavnost Zmrtvýchvstání Páně, v květnu slavnost seslání Duchů svatého, v červnu při výročí bitvy u Chlumu, v srpnu na svátek svatého Augustina, v září je to slavnost královny Elišky a svatého Václava, v říjnu na Den vzniku samostatného Československa, v listopadu při Dni boje studentů za svobodu a demokracii, v prosinci při slavnosti Narození Páně.

Za zvony musíte stoupat do věšek, jak to snášíte?

Je to jen 200 schodů, to nic není.

Co se děje předtím, než se rozpohybuje zvon?

Vystoupáme do čtvrtého patra věže a musíme ze zvonu hned na začátku sundat tak zvanou rozporku, která brání v manipulaci se srdcem. Augustin je odjakživa poháněn ručně. Myslím, že by nebylo správné ani historicky opodstatněné, aby byl poháněn nějakou mechanizací. Při zvonění je nás pět. Čtyři zabezpečují rozhoupání zvonu a zvonění, pátý řídí zvonění a kontroluje pohyb srdce. Když doblíhá čas zvonění, zvonící začínou ubírat a vedoucí zvonění nakonec odchytí srdce.

Jakou má životnost?

O životnosti zvonů rozhoduje řada věcí a na prvním místě bych jmenoval údržbu. Staré zvony, jako například hradecký Augustin, jsou slité na tak zvané těžké žebro a srdce bouchá do věnce, kde je zvon nejsilnější. Myslím si, že zvon Augustin a věž, ve které je zavěšen, jsou momentálně v dobré kondici. Stará se o něj skupina nadšených lidí, kteří tam rádi chodí zvonit.

Existují pravidla, aby se člověk mohl stát zvoníkem?

V první řadě je důležitý zájem adepta, který si chce nejdříve nabrat teoretické znalosti s tím související. Je to svého druhu obsese, stejně jako chodit při slavnosti v renesančních kostýmech. Zájemce se musí se zvonem identifikovat.

Co se tedy nový adept musí naučit?

Učeň se nejdříve dívá, jak se při zvonění postupuje, potom si to může sám vyzkoušet. Zvon má osm tun, takže to není žádná legrace. Musí se prostě naučit všechny podstatné věci, umět držet určitý rytmus zvonění a podobně.

Kolik je vás aktuálně zvoníků?

V současnosti nás chodí zvonit dvanáct až patnáct.

Co vám osobně přináší zvonění?

Je to, jako když přijdete do restaurace a vidíte, že vám na stole přistálo pivo, a vy se těšíte, že ho vypijete, protože na něj máte žízeň a chuť. A my máme na zvonění chuť i žízeň.

Když slyšíte znít zvon, co vám proběhne hlavou?

Cítím se příjemně a zvoněním se v tu chvíli nechám unášet. Je to sice hudební nástroj o jednom tónu, ale ne tak docela. Když se přestane zvonit, nabádáme přítomné, aby tiše naslouchali harmonickým tónům doznívání zvonu. Je dobré si to užít až do konce.

Zvon má hlavu a srdce. A co duši?

Duši určitě nemá, protože je technickým předmětem. Spíše si myslím, že duši máme my zvoníci, kteří dbáme na to, aby se zvon pořád nacházel v dobrém stavu a my ho mohli předat dalším generacím.

Máte přehled o dalších zvonech ve městě?

V Mariánském kostele zůstal pouze jeden zvon, ostatní tři byly za války sundány a převezeny do Německa. V katedrále jsou všechny zvony původní a několik nových. Celá skupina zvonů tvoří poměrně unikátní soubor z přelomu gotiky a renesance, které jinde v republice nejsou. Věřím, že se jednou stanou lákavou turistickou atrakcí stejně jako Augustin v Bílé věži. Před několika lety byl osazen nový zvon na pouhovském kostele a také se chystá unikátní zvonkohra U Ambrože.

Co byste popřál hradeckým zvonům?

Abý už neměly žádné překážky a žádná schodiště, která by bránila ve zvonění. ■

protože obě věže katedrály jsou pro něj malé. Bílá věž v té době ještě nestála, její stavba byla zahájena teprve roku 1574. Zvon byl tedy pověšen na hrbitově, který byl tehdy u katedrály, a visel tam do roku 1581. Teprve 22. května téhož roku byl pomocí rumpálů vyzdvížen na Bílou věž. V roce 1705 byl zvon zasvěcen svatému Augustinovi.

Co vás osobně přivedlo ke zvonění?

Na přelomu století jsem byl členem rady města a zastupitelem. V té době jsme měli snahu vracet věci tam, kde by měly být. Augustin už čtyřicet let nezvonil, zvonění bránilo nevhodně umístěné schody. Chtěl jsem, aby se to změnilo, ale městští úředníci tehdy tvrdili, že to nejde, protože je zvon prasklý. V roce 2008 jsme se dohodli s doktorem Skopcem, který se pro návrat zvonění nadchnul, že uděláme všechno možné, aby se situace změnila. Navštívili jsme jednatele Hradecké kulturní a vzdělávací společnosti Miroslava France a tehdejšího primátora Otakara Divíška a domluvili jsme si další postup. Uskutečnila se technická prohlídka dřevěné konstrukce i zvonu a ukázalo se, že zvon je celkem v pořádku, není prasklý, jen úvaz srdce byl k výměně a zvon neskutečně špi-

Baví mě, když si člověk na nic nehraje a zároveň si hraje

Vendula Nedělová alias VeN se už od dětství pohybuje v uměleckém světě. Životní cesta ji vedla od zpěvu přes hru na housle, tanec a zpět ke zpěvu. Za sebou má nespočet tanečních úspěchů a jako lektorka vytvářela i vychovávala desítky mladých tanečních nadějí. V poslední době se opět vrátila k hudbě a chce se jí věnovat naplno. Do svých písniček projektuje nejen osobní vztahy, ale také vliv okolí, situací a sociálních sítí na náš život.

TEREZA KARANSKÁ,
FOTO: ARCHIV VENDULY NEDĚLOVÉ

Kdybys měla vyjmenovat všechno, čemu ses od malička věnovala, co vše by to bylo?

Od malička převážně zpěvu a hře na housle, ale velkou část života jsem věnovala tanci, jak performativní, tak tvorbě skupinových choreografií. A paličkovala jsem, to je také umění.

V kolika letech jsi začala s hudbou?

Už jako malička, protože moji rodiče zpívali ve

sboru, takže jsem jezdila na všechny koncerty a vystoupení s nimi. Mamka potom začala zpívat s big bandovým orchestrem, se kterým zpívá dodnes. Já s nimi byla na všech soustředěních a vlastně jsem své dětství strávila s kytarou a bandou lidí, kteří se bavili, a já jim na baru dělala jukebox.

Myslela sis vždýcky, že budeš hudbu dělat na profesionální úrovni?

Vždy jsem věděla, že se budu věnovat nějaké tvorbě, ale pořád se měnilo to, co to bude. Do něčeho jsem se pustila, a jakmile mě to začalo bavit, dostávala jsem impulsy, ať se tomu věnuji naplno. Nejdříve to vypadalo, že půjdu na konzervatoř na housle, ale než jsem stihla vůbec jít na přijímací zkoušky, začala jsem tancovat a brzy mně nabídli, abych učila tanec. Rozhodovala jsem se tedy mezi tím, jestli učit tanec a vymýšlet choreografie, což mě nesmírně bavilo, nebo jít na konzervatoř a hrát na housle. Konzervatoř ale vyžadovala hodně cvičení a u tance stačil trénink a zábava, to mně bylo bližší. Tanci se profesionálně věnuji už dlouho.

Učím v Taneční skupině T-BASS, ve studiu Contemporary a mám za sebou mnoho projektů s JAD Dance Company, kde jsem působila jako tanečnick. Tvořila jsem také choreografii, například do pořadu Tvoje tvář má známý hlas. Pak jsem se přes tanec opět vrátila k hudbě. Začala jsem spolupracovat s Pájou Michalovičovou z Aport Support, která je tanečnice a také zpívá. Vydaly jsme spolu rapové album ZE/MĚ a díky tomu jsem zjistila, že se tomu chci věnovat pořádně. Ještě mě ale potkal jeden moment, který mě málem odradil, když mě na hudební katedře na bakalářském studiu chtěla jedna profesorka vyhodit kvůli nedomykavosti hlasivek. To byla bolestivá kapitola, kterou jsem musela ustát a nevzdat se. Naštěstí se pak za mě postavili ostatní vyučující a já se nenechala zlomit.

Mají zpěv a tanec něco společného?

Baví mě, že se člověk nechá unést a může se jen tak vyjádřit, a to jak v tanci, tak i v hudbě. Bohužel pak v tom komerčním tanečním a reklamním světě i na vysoké škole v souvislosti s hrou na housle se mi dělo to, že jsem začala cítit takové kleště. V tom, co bych měla hrát, jestli to vychází z teorie a podobně. Komerční svět zase hodně určuje, jak má člověk vypadat. Řešila jsem, jestli nemám velký nos, malý zadek a spoustu dalších věcí. Najednou jsem cítila, že mě to omezuje. Přestala jsem cítit tu svobodu. Začala jsem si myslet, že bych neměla tančit a zpívat, jak chci já, protože tohle a támhleto. Vidím to i na svých studentech, jak je to omezuje. K tvorbě potřebuju cítit, že jsem volná, protože jen v tu chvíli mě to naplňuje. To období svázání bylo dlouhé, hodně jsem to řešila. Teď se snažím navrátit k té svobodě, protože bez ní to pro mě postrádá radost a lásku. Baví mě, když si člověk na nic nehraje a zároveň si hraje. To je pro mě ten klíč.

Máš za sebou spoustu let učení mladých tanečnicků. Jakých úspěchů si nejvíce vážíš?

Nějaké úspěchy za sebou mám a vážím si všech, protože ke každému se poji hezké období. Co se týče choreografií, které jsem tvořila, hodně si cením všech těch různých titulů, například třetí místo na mistrovství světa, několikanásobné vítězství České republiky a tak dále. V jednom roce se mi ale sešla šikovná skupinka dětí a s nimi jsem vytvořila choreografii, o které se povídalo, že byla na úrovni profi dospělých. To mě u ní těšilo víc než nějaký titul, protože jsem věděla, kolik za tím bylo dřiny a jak neskutečně se ti moji studenti posunuli. Nikdy mně ale nešlo moc o medaile, spíše o ty taneč-

níky. Každý úspěch časem vyprchal, konkurence se zlepšovala, děti rostly a vlastně si zvykli na to, že dříve byly nejlepší a teď žádnou ne. Neuměly se zorientovat v tom, co to znamená medaile nemít. Proto jsem vždy říkala, že když děti často vyhrávají, tak mně to přidělvá práci. Sama si nejvíce u učení vážím toho, když studenti pochopí, že to není jen o vítězství, ale i o tom umět se nesoudit a nebat se, stejně jako jsem se to učila a stále učím já. Najít ten balanc mezi touhou po zlaté medaili a vášní pro tanec, která zůstává i bez ní.

Vrátíte se teď zpět k hudbě. Spolupracuješ se známým producentem. Můžeš nám ho představit?

Spolupracuji s Jiřím Burianem, což je nejen úžasný producent, ale i skvělý člověk. Jirka je pro mě takový vesmírný tvor, který si cestuje se svojí duší, kde se mu zrovna chce, a dokázal mě tak nějak vrátit k věcem, které jsem si v posledních letech sama zavřela. Společně jsme teď vytvořili celé album a těším se, až to půjde do světa. Spolupracuji i s Tomášem Kahlem neboli Orbisem, který si taky lítá hodně vysoko. Myslím si, že Tomášův vesmír je sousedící s tím Jirkovým. Tomáš je neskutečný hudebník a umělec. Dohromady jsme vytvořili také jednu věc, která brzy vyjde na světlo světa.

Prozradíš nám, co tedy plánuješ? Co by mělo brzy spatřit světlo světa? Nebo je to ještě tajné?

Plánuji v září vydávat celé album, které jsme dali dohromady právě s Jirkou Burianem, a s tím se poji plánový křest 13. října v Praze v Cargo Gallery. Neskutečně se na to těším, bude to událost, která bude spojená i s tancem. Chci to spojit se všemi lidmi, se kterými jsem za celou dobu spolupracovala. Doufám, že to vše klapne.

Moje poslední otázka směřuje někam malinko jinam. Kdybys mohla mít jedno přání, které by se určitě splnilo, co by to bylo?

Přála bych si, aby se lidé přestali bát si věřit, věřit jeden druhému a přestali se snažit pořád se k něčemu přiblížit. Nejsme pak sami sebou a zapomínáme na dobro, radost a laskavost, kterou uvnitř sebe máme. Vždýcky jsem věřila v dobro, které lidé v sobě mají, a vždy v něj věřit budu. Nevyhýbala bych se démonům, to ne, jen bych je přijala a dala jim taky trochu lásky. No, a pak, aby lidé nemysleli jen na sebe, ale vnímali se jako součást celku. Možná je to trochu klišé a měla jsem možná říct nějakou kontroverznější odpověď, nicméně už ze mě vypadla tahle. ■

Uffo prohlubuje spolupráci se zahraničními umělci

Trutnovské Uffo se chystá produkovat vlastní projekty. Řada úspěšných koprodukčních aktivit již sice proběhla, nyní ale Uffo chystá produkce z „vlastní hlavy“. To by mělo být výhodné pro všechny zúčastněné. Pro performery a soubory z celého světa, pro Uffo samotné, pro město, a především pro jeho tvůrčí komunity.

PAVEL CAJTHAML, FOTO: MILOŠ ŠÁLEK

Slovo „svět“ v předchozí větě je důležité. A není přitom nadsazené. Uffo už totiž skutečně spolupracuje na špičkových projektech mezinárodních rozměrů. A chce se do nich pouštět i dál v oblasti, kterou už má vyzkoušenou – v novém cirkusu. Za posledních pět let pomohlo například Australanům s inscenací Backbone či Time In Space, Američanům s představením Filament anebo mezinárodnímu souboru Fauna se stejně nazvanou artistickou show.

„S tvůrci jsme kontinuálně v kontaktu, víme zhruba, co plánují, a to právě proto, že se na nás často

obracejí s žádostí o možnost poskytnutí rezidence, tedy prostoru a času v Uffu pro tvorbu svých projektů,“ vysvětluje Libor Kasík, ředitel Uffa. Právě výjimečné technické možnosti trutnovského stánku jsou jedním z hlavních důvodů, který zahraniční umělce do Trutnova přitahuje. „Je prostě fakt, že na světě není moc takových domů, jako je Uffo,“ zdůrazňuje.

Uffo ale nyní spolupráci se špičkovými akrobaty posouvá ještě dál. Vymýšlí vlastní tematické projekty a zve do nich umělce, se kterými vytvoří výjimečné inscenace, doslova jim je „ušije“ na míru. De facto se z koproducenta stane hlavním producentem. To znamená, že přijde se samotnou

ideou projektu, zajistí jeho přípravu a následně prodej i produkci samotných představení, ať už to bude v Evropě, nebo i v zámoří. „Máme už například detailně rozjednanou spolupráci s Rost'ou Novákem z Cirk La Putyka a Darcy Grantem z australského souboru Gravity & Other Myths,“ naznačuje Kasík.

Jako první ale v Uffu začne už příští měsíc jiný projekt. Jeho hlavní hvězdou bude závěsná akrobatka Thula Moon, proslulá mimo jiné i svým účinkováním v neznámějším novocirkusovém souboru Cirque du Soleil. V Trutnově kdysi byla právě s úspěšnou premiérou americké show Filament. „Domluvili jsme se na něm při letošním Cirk-Uffu, na kterém rovněž vystupovala a sklídila při tom velký aplaus. Nový projekt začne rezidencí právě tady u nás,“ říká Kasík.

Rozjednaná je spolupráce i s dalšími umělci. Už mnohokrát v minulosti ocenili, že kromě perfektně vybaveného Uffa s profesionálním personálem mají v Trutnově na přípravu ideální podmínky – v okresním městě pod Krkonošemi je výrazně větší klid na práci než ve světových velkoměstech.

Na oplátku pak vycházejí akrobati Uffu vstříc tím, že odehrávají v Trutnově představení za výrazně nižší ceny, než je obvyklé. „Jinak bychom si některé zahraniční soubory vůbec nemohli dovolit. Aniž by to místní lidi stálo velké peníze, uvidí přímo tady v Trutnově něco unikátního. Jsem rád, že se tím de facto naplňuje můj přístup k fungování byznysu, vztahů, života, všeho. Tedy win – win,“ upřesňuje Kasík.

Spolupráce přinesla ještě další bonusy. Premiéry právě v Trutnově. Kromě už zmíněného amerického Filamentu stojí za připomenutí například mezinárodní projekt Cometa 45 615, představení, kterého se jako režiséri ujali Rost'a Novák a Sverre Waage z Norska. Vystoupilo v něm osmnáct performerů z Cirk La Putyka, norského cirkusu Xanti a řada dalších umělců z celého světa. Dále pak třeba světově úspěšná primárně taneční Show One Step before the Fall Markěty Vacovské, Lenky Dusilové a Spitfire Company.

Producentství pod projekty špičkových artistů samozřejmě dělá Uffu i Trutnovu další reklamu. V Česku i zahraničí. „Už v minulosti to mnohokrát zafungovalo a teď máme v plánu, že budou cestovat po světě pod naší hlavičkou, což bude další skvělá prezentace Uffa. Přitáhne to další pozornost, přivede to do Trutnova další lidi,“ uvádí Kasík.

A ještě jeden efekt přinese Trutnovu producentství Uffa. Zapojit se totiž může i místní umělecká komunita. Když už budou profesionální akrobati navčívovat v Uffu, můžou své zkušenosti předávat jako lektori například žákům tanečních oborů Základní umělecké školy. I oni se už jednou zapojili do trutnovského festivalu nového cirkusu Cirk-Uff. Secvičili unikátní představení nazvané Pure. ■

JAKO **HLAVNÍ PARTNER** SI VÁS DOVOLUJEME POZVAT NA **94. PARDUBICKOU JUNIORKU**
MISTROVSTVÍ ČR JEDNOTLIVCŮ V KATEGORII STARŠÍHO DOROSTU V TENISE KONANÉHO
7. - 13. 8. 2021 V PARDUBICÍCH.

